

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any IV.—TARRAGONA, 12 Novembre de 1916.—Núm. 163.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Rambla de Sant Joan, 50, baixos
TELÉFON, 255

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

La Mancomunitat i les Escoles de Comerç

COM anunciabem en el nostre penúltim número, i una vegada llegit l'Informe que'l Concili d'Investigació Pedagògica ha adreçat al Concili permanent de la Mancomunitat ens caldrà fer uns comentaris generals al document de referencia.

L'estudi que n'ha fet el Concili de Pedagogia ha sigut laboriós, però a la fi ha complert el seu comés d'una manera brillantíssima, lo que tenim a gran joia consignar.

El document és molt extens per lo que'n serà precis fer-ne un esboç al ocupar-no-s'en.

Planteja primerament:

La qüestió de les Escoles de Comerç

Diu que va sé suscitada a l'Assamblea de la Mancomunitat de Novembre de 1915, i afegeix: *Alguna capital catalana havia elevat al Concili peticions en tal sentit.*

Certament que va sé així, però ¿no s'ha pogut dir que aquesta capital és Tarragona, per iniciativa del seu Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, i secundat per totes les forces vives de la ciutat, amb l'adhesió franca i decidida del benemérit C. A. de D. del C. i de la I. de Barcelona? Tan se val.

Fets que cal tenir en compte

S'en estudien quatre. El primer tracta del desitj legítim de que en aquestes Escoles s'hi donguin els títols oficials reconeguts per la llei espanyola; en el segon, que corresponen a poblacions que no siguin grans capitals, sinó ciutats secundaries; en el tercer, la limitació dels mitjans amb que pot comptar-se sense gaire dany de l'ideal pedagògic, i en el quart, la conveniencia de que aquestes beneficiïn a totes les classes socials, ádhuc a les més humils.

Passa després a estudiar les

Linies generals

Els anteriors fets extenen i delimiten el camp d'empresa. Així el Concili entén:

I) Que ha de comprendre com a mínim l'ensenyament de les matèries que formen el Programa de les Escoles actualment oficials.

II) No poguent establir-se a cada població una veritable Universitat Comercial se tendeix a la especialització segons la població de que és tracti.

III) Tracta de la instal·lació de la Escola i del professorat, recomenant que sigui aquella modesta i lo més reduït possible el nombre de professors.

IV) Com se parteix d'un principi i d'una finalitat ben democrática l'Escola ha de tenir un nou aire. Per tan, ha de comprendre classes nocturnes i diurnes, i, que més bé que cátedra, sia de despatx pel professorat on aquest exami ni el treball pràctic de l'al·lumne, segons tendència implantada principalment al Nord-américa.

Matèries a ensenyar

Segons el plan actual oficial de les Escoles de Comerç es forma de les següents assignatures:

Llengua francesa, Física, Química, Historia Natural, Mercaderies i Procediments industrials, Llen-

gua italiana, Dret i Filosofia Moral, Legislació mercantil espanyola i Historia d'Espanya, Legislació mercantil comparada, Economia política i Legislació de Duanes, Comptabilitat general i pràctica mercantil, Aritmètica, Geometria, Algebra i Càlcul comercial, Llengua anglesa, Arab vulgar, Marroc i possessions espanyoles, Assaigs, Anàlisis i Valoració dels productes comercials, Principis d'Estadística, Geografia econòmica i Comunicacions i Transports, Legislació aduanera comparada, Dret mercantil internacional i Política econòmica, Química Industrial i Foment de la producció i del Comerç nacionals.

El Concili estudia la forma de distribuir aquestes assignatures en sis grups.

I. El constituït per les llengües vives europees, pel dibuix, l'arab, els coneixements sobre el marroc i les possessions espanyoles.

II. El dels coneixements sobre ciències físico-naturals aplicades als productes comercials.

III. Les assignatures de caracter antropològic i moral (geografia humana, estadística, economia política, dret, legislació; duanes, etc.)

IV. Els coneixements de les matemàtiques i la seva aplicació a l'organització dels afers (aritmètica, càlcul, etc.)

V. El de la tècnica en els ofers comercials.

VI. Els coneixements necessaris a la pràctica de la Oficina comercial.

Sobre aquets extrems el Concili hi fa atinades consideracions respecte de com s'haurien de resoldre dins cada població segons l'importancia de la mateixa, estudiant alhora la conveniencia de que s'especialitzés en la localitat on l'Escola Comercial s'establís.

Disposició de l'Escola

Diu que podrien reduir-se a cinc el número de professors de la part elemental. La part especialitzada tindria els professors que fossin possibles.

A l'Escola elemental podrien instaurar-se tres aules. Una aula-laboratori per a l'estudi pràctic de les matèries del grup de ciències físiques i naturals; una aula-oficina-mercantil disposta per a realitzar pràctica i vivament el treball d'una casa de comerç, i una aula amb museu geogràfic i arxiu de mapes per l'estudi de la geografia i disciplines conexas.

Sistema pedagògic de l'Escola elemental

Se preté introduir un sistema d'ensenyament modern que aconsella la nova pedagogia, çò és, fer desaparèixer en lo possible la noció de la classe, de la cátedra i de l'assignatura en el sentit escolàstic i tradicional, i substituir-la per un consultant i un guia posat per a resoldre les dificultats que l'al·lumne trova en el camí de les pràctiques professionals. Professor i al·lumne esdevindrien així dos elements que tindrien una mateixa finalitat pràctica.

Règim pedagògic de l'Escola

Tracta de la reglamentació del professorat, i atenent que foren cinc els professors de la escola elemental, se proposa que les hores de lliçó siguin tres, recordant emprò, que aquestes hores foren mes bé de consultori que no pas de cátedra en el vell sentit escolàstic.

Aquest se dividiria en dugues series; una que freqüentaria l'aula corresponent a la sessió diurna i l'altre a la nocturna.

Les sessions podrien ser alternes per cada professor: es a dir, un dia les seves tres hores de sessió nocturna, corresponent al lapsu de cinc a vuit la primera i de vuit a onze la segona.

L'alumne podria així escullir les classes diurnes i nocturnes segons les hores del seu treball, i per a'l professor li representa una gran ventatja pràctica i espiritual car tindria per cada grup de matèries dia per altre; un dia les hores de classe a la tarde i l'altre a la nit.

Instauració dels Estudis

Superiors especialitzats

Tracta primerament de la conveniencia de cercar, o millor, de fer, el professorat que avui no hi per a l'ensenyament de les matèries especialitzades; i per a arribar a posseir-lo proposa un règim de pensions d'estudi a l'estranger.

Estudiades les especialitats i les necessitats nacionals actuals a Catalunya se recomana o es dona preferencia als problemes de Geografia i Colonització; de reconeixement tècnic dels productes; de la banca i dels grans afers i dels transports. De moment sembla que la previsió hagi de tendir a establir, anexas a les Escoles elementals de comerç, un seminari d'estudis superiors, d'estudis geogràfics i comercials a alguna ciutat meridional i marítima (Tarragona, diem ara nosaltres); un altre per al reconeixement de productes en alguna localitat relacionada amb centres agrícoles i miners; un seminari de estudis bancaris i sobre grans empreses comercials en alguna ciutat de gran moviment; un altre per l'estudi dels transports en alguna localitat vora la frontera. Cap d'aquests centres d'estudis haurien d'instaurar-se de no poder comptar al menys amb tres professors d'alta competència.

La qüestió del cost

Se calcula per retribució als professors de la secció elemental un mínim de 3.500 pessetes.

Igual mínim als professor de cada secció especial superior.

Considerant-se indispensables cinc professors per a la secció elemental i tres el mínim per a la superior, i fent un marge per altres despeses de personal administratiu secundari, renovació de material, etcétera, el cost anyal d'una Escola d'aquest ordre por calcular-se entre 30 i 35.000 pessetes. Els gastos d'instal·lació variarien en cada cas segons els mitjans amb que élla comptés. Podent comptar amb edifici ja adequat i prescindint de la part que hagi de donar-se a la secció superior especialitzada que variarà en cada cas, la part elemental podrà segurament amb molts casos implantar-se amb una quantitat poc diferent a la d'un any de despesa normal ordinària.

En virtut de l'anterior estudi, el Concili de Pedagogia informa a la Mancomunitat, en el sentit d'adopció de les següents

Bases

I) S'establiran a diferents localitats de Cata-

l'una Escoles de Comerç, que, a la vegada que pre- parin elementalment en l'obtenció dels títols oficials i a la pràctica de la professió mercantil, consti- tueixin centres d'investigació i especialització en l'estudi superior de les ciències comercials, cada Escola en una branca particular.

II) La secció elemental d'aquestes Escoles tin- drà com programa mínim d'ensenyament el plan d'Estudi de les Escoles de Comerç que sosté l'Estat.

III) Les assignatures seran acumulades per grups formats en raó d'afinitat en un curt número de professors. Aquest número, però, serà de cinc al menys en la secció elemental i de tres en la secció superior.

IV) Cada professor de la secció elemental tin- drà al seu càrrec tres hores diàries de tasca directiva i guiadora, dins la seva aula convertida en centre de treballs pràctics, on els alumnes acudirán lliure- ment. Cada professor rebrà la retribució mínima de 3.500 pessetes. Els professors de la secció superior, farán una càtedra en la forma ordinària de curs aca- dèmic i rebrán igual retribució mínima.

V) El plan d'estudis de la Secció superior s'or- ganitzarà diferentment en cada cas. Sembla aconsel- lable que es comenci per instaurar, cada localitats distintes, centres especialitzats en l'estudi respectiv de les *Ciències geogràfiques i comercials*, del *Reconeixement dels productes mercantils*, de la *Banca* i de la *Tècnica dels Transports*.

VI) Es nomenarà per cada Escola un Patronat local encarregat d'ordenar el règim de l'Escola jun- tament amb els representants de la Mancomunitat.

* * *

Terminat l'esboç del document de referència aném a fer-hi uns simples comentaris i a exposar la nostre opinió particular en relació al moment, i també sobre la que enteném conveniència d'urgent ressolució d'aquest capdal assumpto.

Ho diem al començament i ens plau repetir ho una vegada més. L'estudi del Concèll d'Investiga- ció pedagògica de la Mancomunitat ha complert el seu comés d'una manera brillantíssima. La lletra i l'esperit del document revelan en el seu autor—o au- tors—una gran força cultural pedagògica, un alt sentit renovador i un coneixement ètic no gaire comú en la matèria. Unes Escoles de Comerç així con- cebudes, si es poguessin portar a la pràctica, po- driem exclamar amb l'ànima plena de joia: Des de ara Catalunya bé pot sentar-se a la taula universal dels moderns estudis de comerç, encara que potser resulti l'expressió una mica forçada. Però en realitat fóra així. Un ensenyament tan complet, tan precís i tan ajustat a les necessitats comercials modernes, faria que en el temps se produís la transformació necessària en la carrera de comerç equiparant-la dignament a qualsevol altre carrera científica. El dependent de comerç i el comerciant de demà no fó- ren els rutinàries d'ara, sinó que, elevats a la catego- ria d'homes d'estudis majors esdevindrien en tot temps, dins i fóra del seu exercici, veritables homes públics en el bell i extens sentit de la paraula.

Però en l'estudi de referència com a document complert, es parla de l'esperit i de l'obra. L'esperit és sempre somniador o propens al somni, i l'obra és la realitat. No som pas contraris, ni per tempera- ment ni per pròpia educació al sentit espiritual de les coses, car i com diu un hermós passatge de l'Evangeli, si dins de la casa no hi ha un esperit que hi batega la casa s'enfonzarà indefectiblement. Aixó creiem nosaltres també.

No anem doncs contra l'esperit, sinó a reforzar- lo amb més braó portant a l'obra bossins indestruc- tibles d'aquesta espiritualitat humanitzada sense lo qual tot esdevindria difús i sense virtualitat.

* * *

Concretém-nos, com és del cas, a lo que Tarra- gona deu i deu haver de fer en el assumpto que ara estém estudiant.

La conveniència, la quasi forcosa necessitat de l'Escola de Comerç no creiem que mereixi un nou argument en son favor. El seu major argument està en que per vergonya de tots no tenim l'Escola. Aném, doncs, a reparar el mal.

Finses ara hem parlat dels metges i ara ens cal-

drà parlar dels mestres de cases. El remei l'han donat els metges, però precisa construir el sanatori. Hem vist que'l pressupost per a l'Escola elemental —única que al nostre entendre hauríem de sollicitar com a començament—és de unes 30 o 35 mil pes- setes.

La qüestió econòmica és sempre la més aguda de totes les qüestions perquè dú a la entranya una ma- teria que cal cercar d'allà on sigui, de lo contrari rés val rés. Aquesta entranya és el diner.

Al nostre entendre, el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria de Tarra- gona ha fet ja prou i massa creant l'esperit fóra de la casa; cal que hi hagi qui el fassi perdurar dintre de la casa. El «Centre» ha sotmogut tot lo qu'es po- dia sotmoure per a que la idea prenguéss llúm i for- ma d'expressió; ha fet viure un sentiment que jeia, sinó mort, quasi mort; ha portat més enllà de la seva esfera social un problema que per molts era consi- derat de competència determinada i reservada tan sols als acadèmics.

¿Qué li voléu demanar més?

Enteném, per tant, que'l «Centre» ha terminat ja la seva gran funció directora i que des d'ara uns altres han de conduir a bon terme la magna empresa.

La Diputació per un costat, l'Ajuntament per un altre com organismes matrius de la seva provin- cial i ciutadana haurien d'encausar la qüestió de ma- nera que, d'abdués corporacions, n'eixís una Comi- sió especial qual missió no fos altre que l'encarrila- ment de tot lo referent a l'Escola de Comerç de Tarra- gona, previa una reunió de totes les corporacions ciutadanes que'l «Centre» podria convocar, les quals, a ben segur, no objectarien en que fossin les menta- des corporacions les qui cuidessin de la direcció de la tasca que cal ara realitzar. Amb l'Ajuntament i la Diputació podrien unir-s'hi altres representants, tals com un del «Centre», un per la premsa de la lo- calitat, un que portés la de les entitats culturals, i potser ningú més per allò de que massa gent costa molt de reunir, i la experiència ens ha demostrat en una munió de cassos que la feina la fan sempre els pocs, no pas el més.

En quan al procediment a seguir no tenim pas criteri tancat. De celebrar se la reunió qui més hi sàpiga que més hi digui.

El moment és decisiu i suprem. Tot retràs en l'aprobació del projecte implicaria una reculada for- midable, i les reculades sempre son perilloses, car son sinònimes, les més de les vegades, de derrotes.

La salut comercial de la Tarragona que ara naix no deu contemplar impassiva l'hora de gràcia que passa ràn nostre. Si s'ha pogut justificar un Insti- tut, unes Normals i una Universitat Pontificia—qui sab si atenent a la característica de la capitalitat de la província,—més s'haurà de justificar avui que la carrera mercantil s'equipara a qualsevol altre carre- ra lliberal, que l'Escola de Comerç en una ciutat que té port de mar, que és centre d'una rica comarca agrícola qual riquesa l'obté principalment en la ex- portació dels seus fruits, és d'una altíssima i indiscu- tible conveniència.

No volem invocar el patriotisme de ningú per temensa d'ofèndre'l. Hi han coses que es defensen elles soles per la lògica en que s'amparan, i una de aquestes és la de l'Escola de Comerç a Tarragona.

Si hi ha algú de fora que, mal aconsellat, preté apartar-se'n, se li haurà de fer comprendre que hi ha un altre argument que no desdiu la lògica tampoc, i és aquest qu'els pobles fan allò que convé an ells per la sobirania dels seus homes.

Que triomfi aquesta sobirania ens cal a tots i la victòria serà sobirana també, càlida, formosa, mag- na i definitiva.

Tarragona jutjarà fredament i el seu fallo ens haurà de dir que la raó i la justícia està en la labo- riositat dins del silenci; no pas amb la exhibició pomposa i estrident.

Es l'hora serena que passa i que cal estimar amb la dignitat dels homes responsables.

B. M. i B.

Tarragona 6 Novembre 1916.

L'ÈXIT DEL NOSTRE NÚMERO EXTRAORDINARI

ENS plau moltíssim poder-ho consignar. Es- tém del tot satisfets per l'acollida que Tarra- gona ha dispensat al nostre número ex- traordinari que varem dedicar en just homenatge als països Aliats i aixís mateix als nostres germans de patria que's troben en les fronteres lluitant i morint per la llibertat de tot el mon. Els nostres amics de fora han respost als esforços i sacrificis que varem realitzar, i també els nostres estimats confreres han tingut frases d'elogi per a RENOVACIÓ les que, a l'a- grair-les sincerament, les decliném en favor dels prestigiosos escriptors de fóra que ens varen ajudar, col·laborant-hi, aixís com els de la localitat que no pertanyen a la nostra Redacció. Per a tots élls han d'ésser els honors, sens deixar de fer-ne participar també als valiosos artistes que varen il·lustrar les planes. A tots, doncs, els hi testimoniem la nostra gratitud.

De la part tipogràfica, els llegidors haurán fet ja l'elogi merescut als nostres bons amics impremp- taires senyors Llorens i Cabré; no per ésser RENO- VACIÓ el nostre periòdic hem de deixar de consignar que'l treball esmersat en el número extraordinari no tingui el seu mèrit i el seu gust artístic: en una pa- raula, la confecció de l'esmentat número honra als tallers dels nostres amics i els acredita novament d'ésser excelents tipògrafs. Acceptin també, al menys per aquesta vegada, la nostra felicitació.

Varen enviar les seves adhesions al nostre home- natge als Aliats, excusant-se d'enviar-nos treballs, degut a diferents motius, els nostres respectables amics el Dr. Martí i Juliá, En Pere Corominas, En Ramón Jori, En Santiago Estapé, En Pau Iglesias i En Magí Isern.

Hem sentit que'ls nostres llegidors no hagin po- gut assaborir articles avalorats per aquestes firmes ben prestigioses, qero, en son defecte, fem constar les seves adhesions ben entusiastes i carinyoses.

◆ ◆ ◆

En Pere Anton Torres Jordi

EL quadern número 185, corresponent a l'ac- tual setmana, de la publicació *La Lectu- ra Popular*, va dedicat al malaguanyat poeta tarragoní En Pere Anton Torres Jordi, i amb tal motiu, publica la següent biografia de l'il·lustre autor del d'«El Full de paper»:

«Nasqué a Tarragona'l 29 de Juny de 1843, i estudià en el seminari d'aquella ciutat i en l'institut de segona ensenyança de Mallorca.

Havent-se distingit per ses idees avençades din- tre'l partit lliberal, emigrà a França abans de la re- volució de Setembre, i fou detingut a la frontera i deportat a Canarias. Mes, ab el destronament d'Isa- bel II cambià la seva sórt i havent-se guanyat la es- tima de polítics prestigiosos com en Prim, desem- penyà successivament els governs civils de Girona, Málaga, Granada i Valencia, en tots els quals deixá bons recorts de sa gestió. Entre altres recompenses per sos serveis a la cosa pública, li fou conferida la gran creu d'Isabel la Católica. Fou ademés director general de Beneficència i Sanitat, director general de Política, subsecretari interi de la presidencia del Concèll de ministres, secretari del Govern general de Cuba en temps d'en Salamanca, diputat provin- cial per Tarragona, alcalde de la mateixa ciutat, per la qual evidenciá sempre un gran amor; quefe de partit en aquella província, i diputat a Corts varies vegades per Tarragona, Torroella de Montgrí, Tremp, Puigcerdà, Gadesa i Valls.

Dedicat al periodisme polítich, ho feu quasi sem- pre en castellà, fundant a Tarragona *La Prensa* i *La Opinión*. També contribuí a fundar *La Van- guardia* de Barcelona. Colaborà en *La Crónica de Catalunya*, *La Revista de España* i *Pro Patria* de Madrid, i els principals diaris i revistes. De jove, havia escrit varies composicions poètiques en castellà, entre les que recordem la loa titulada «Los dos genios»; mes al donar-se de plé a la litera- tura propiament dita, no sapigué o no volgué pres- cindir de la llengua mare, en la qual escrigué una munió de drames i comedies que pels anys de 1870 a 1890 recorregueren ab èxit gran tots nostres teatres fent les delícies del gros públic.

En Pere Anton Torres, ab en Bordas, en Soler i altres autors famosos, encarna tota una época teatral, si no tota una escola. Grans conxexedors dels trucs escènics, encara que amanerats en la tónica i els procediments, aquells autors cercaven abans que tot impressionar l'espectador, i llurs drames declamatoris i efectistes són ben representatius d'uns temps en que'l públic anava al teatre a riure o a plorar de bona fe, ab tota senzillesa, comentant lo qui donaven, però no analisan-tho jamai. Així a n'en Torres li capigué l'honor de preparar les multituds, emocionant-les, despertant en elles sentiments de bellesa, fent-les aptes per la evolució que després s'ha vingut operant. I com que'n Torres era un veritable comedriògraf, res té d'estrany que hagi sobreviscut a son temps, ni que varies de ses obres sien populars encara avui, després de quaranta o cinquanta anys d'haver sigut escrites. Mes, el principal motiu d'axó estriba tal vegada en la fonda catalanitat que, tant en la factura com en els assumptes, mostren totes elles, des de «La clau de casa» (Novetats, 1873), fins a la última producció «La flor del camp».

Sos majors éxits son els drames en tres actes «La Verge de la Roca», «La llantia de plata», «El full de paper», «L'Alcalde de Vilaplana», i els de les joguines «Un cove de figues» i «Del ball al bany» éssent també remarcables els drames «El combat de Trafalgar», «El Marqués de Tamarit», «Mestre Fel·liu», «L'hereu Jordi» i «El Mas de l'Abella», tots en tres actes i en vers.

En castellá no escrigué més que un drama històric.

En Torres fou individu del Felibrige, president del «Ateneo Tarraconense de la Clase Obrera», soci honorari del «Rat Penat» de Valencia, i vocal de la Junta de la Biblioteca Museu Balaguer.

Trobant-se a Espeluga de Francolí, ont havia fundat un important balneari, el sorprengué la mort el dia 2 d'Octubre de 1901, essent enterrat a Tarragona entre grans manifestacions de dol.

La qüestió del gas

VAN passant els dies i les promeses fetes per «Riegos y Fuerza del Ebro S. A.» a la flamant Comissió de nostre Ajuntament no es compleixen. Van passant els dies, anirán passant els mesos i Tarragona, anoreada i burlada, serà llençada a la devoració i explotació de la poderosa Companyia «Riegos y Fuerza del Ebro S. A.», ja que aquest es el propòsit i així passarà si Tarragona no sab redressar se i castigar com se mereixen als traficants amb els interessos de la ciutat... Què espereu, tarragonins?

Hem dit que totes les promeses queden incumplides i no es del tot cert; lo únic que es compleix amb tota rectitut és la supresió del fluit de gas. Pel Març no hi haurà gas... ni ara tampoc. Puix no volem creure pas que puga dir-se gas a l'aire que corre actualment per les canyerías amb la única missió de fer corre els contadors sense que puguem encendre els llums ni els aparells de calefacció i cas de que ho fassin sense que vos donguin la servitut que desitjem i sobre tot que *paguem*. Res, que estàn en plè funcionament els *Foto metres* amb tota la extensió de la paraula.

Mentres tant, nosaltres anant aguantant i l'Ajuntament, hò, gracies. De tot lo que passa tenim de culpar tant a l'Ajuntament com als demés consumidors, ja que tots plegats consentim que se'ns estafi i que'ns mal-serveixi.

Fins a quan ha de durar això?

Es que ni sisquesa sabrem defençar els nostres interessos?

A Valencia, tot el poble, amb son Ajuntament al front, emprenen una forta campanya contra les Companyies explotadores... A Tarragona els propietaris sembla els hi han tapat la boca prometent-los-hi posar a les escales de llur cases dues pèeres elèctriques de 10 bugies,—com si diguessim mitja espelma—per un preu moltíssim mes car del que fa pagar la mateixa Companyia als propietaris de Girona i així van prenent-nos el pèl aquests senyors de la Canadenca, omnimoda, ajudats per uns quants senyors d'aquí, figurons que jamai han fet res de profit per a la ciutat, ni al front de una fàbrica encarregada de un servei públic i menys ara que tenen la suprema excusa,—oh! ho hem de consultar.—Si ells ho volen!—Si ells ho manen—Ninots de plom, veus-ho aquí, és lo que han esdevingut aquets flami-

fers senyors que al front del «Gasómetro Tarraconense» han sapigut cernir sobre d'ell, i d'ells, la mes grossa impopularitat.

Mes, ja en parlarem de tots; tornem ara a l'Ajuntament per a dir-los-hi: Entenem que és qüestió de amor propi que se solucioni aquest problema, i entenem més: que deu denunciar-se el contracte per mancament al mateix de la Companyia explotadora, ja que no dona el fluit contractat.

I en quan als particulars, tenim un camí mes expedit: o la Companyia dona mes pressió i millora el gas, o és arribada l'hora de *no pagar*.

No hi ha dret a cobrar un servei que no pot utilitzar-se, i per ço que'ls consumidors deuen defençar-se i no hi ha millor medi que és el **NO PAGAR**.

Estudiint-ho uns i altres, i vegin què és lo que que més li convé.

FLAM.

De l' Ajuntament

Sessió del 5 de Novembre

PRESIDEIX en Guasch; amb assistència de 14 regidors. Queda aprovada l'acta de la sessió última.

En el despatx del dia, amb un dictamen de la Comissió de Foment, en Ventosa fa avinent que, en lo successiu, quan es tracti de la compra de cases, l'arquitecte fassi el seu corresponent dictamen de valoració, ja que aixís no recau cap responsabilitat damunt dels regidors.

L'Armengol, com a president de dita comissió, diu que ho tindrà en compte.

A prec del senyor Salvadó, torna a la Comissió de Governació un dictamen pel canvi d'uns porters de les escoles públiques.

Al donar-se compte d'un dictamen de la Comissió d'Hisenda, denegant una petició del gremi de carboners; en Lliteras el combat, fent avinent a dita comissió que lo que demanen els industrials carboners es just i com a tal prega que als ambulants forasters se'ls carregui l'arbitri i al mateix temps demana que's fassin cumplir les ordenances municipals, destinant a dits venedors a la Plassa del Rei els dissabtes i dies de mercat, tal com mana el Reglament.

El president de la Comissió d'Hisenda i l'alcalde contesten an en Lliteras, dient que's farà cumplir lo que siga de justícia.

En Ventosa presenta una esmena a una instancia que la Comissió d'Hisenda eleva al ministre del ram, perque en la nova llei de tributs, el ministre torni a les hisendes locals l'impost als solars. En Nadal, de la Comissió, accepta l'esmena.

En Piñol fa un prec a la Presidencia perque, per tots els mitjos possibles, es previngui per mides enèrgiques sobre una epidemia que prové del port de Barcelona, doncs la Junta de Sanitat del port ja està previnguda pels barcos que arriben de dit port i a l'Alcaldia li pertoca pels passatjers que arriben per ferro carril.

L'alcalde contesta que farà tot lo que siga convenient per a evitar un mal major.

En Ventosa recomana a la Comissió de Governació es preocupi de les escoles graduades de nenes, ja que això portaria al Municipi una grossa economia.

En Loperena, de la Comissió, contesta, manifestant que tan prompte l'Ajuntament tinga els locals en condicions, la Comissió farà dit estudi.

També en Ventosa pregunta per el nou contracte de l'alumbrat, contestant l'alcalde que dintre pocs dies vindrà.

En Montagut es felicita perque la Comissió de Higiene ha fet cas de les seves queixes.

En Lliteras fa avinent a l'alcalde de que'ls arbitris sobre carruatges no's fan efectius, cosa que desdiu de la serietat de l'Ajuntament, ja que això representa una bona pila de pessetes que fan falta per a atendre a molts compromisos.

A les vuit i mitja es acabada la sessió.

NOVES

El nostre distingit amic i col·laborador qui firma amb les inicials B. M. i B., ha tingut la finesa d'enviar-nos un llarg treball que dú per títol «La Mancomunitat i les Escoles de Comerç», el qual va com article devantal en aquesta edició.

Reconeixent RENOVACIÓ que la materia que tracta el nostre amic és prou interessant per a la nostra ciutat, li ha volgut donar aquesta preferència convensuts de que'ls nostres llegidors ho estimarán així mateix de gran oportunitat en prò de l'ansiada Escola de Comerç a Tarragona.

No cal dir que nosaltres estem identificats amb lo que exposa en B. M. i B.; i que posarem el nostre esforç i tot el nostre entusiasme per a que poguem veure realitzat un somni tan hermós com de gran conveniencia per a la vida mercantil de la nostra estimada ciutat.

Des de fa uns quants dies se troba malalt el nostre distingit i respectable amic En Gregori Oliva, al qui li desitgem prompte i complet restabliment.

En el Certámen científic-literari organitzat per el Centre Republicá Autonomista de Reus, va guanyar-hi un dels premis el nostre estimat amic i constant col·laborador En Josep Costa i Pomés, al qui enviem la nostra sincera felicitació.

S'ha obert un nou taller de sastreria, propietat del nostre bon amic N'Antón Gavalda Balart, el qui l'ha instalat en l'entressol de la casa número 6 del carrer de Mendez Núñez.

Donades les excelents qualitats que'n Gavalda poseix per a exercir la industria a la que des de llars anys se dedica, i amb el gust amb que ha decorat el seu establiment situat en punt ben céntric, es d'esperar i aixís ho desitgem, que adquireixi nombrosa clientela proporcionant-li bons negocis.

El senyor President del «Orfeo Tarragoní», nostre particular amic En Maciá Mallol, ens prega públiquem el sigüent acord de l'entitat de sa presidencia, lo que fém amb gran satisfacció. L'acord de referencia, diu aixís:

«Reorganitzada la Secció de nois de nostre Orfeo, tots els que hi pertanyen i els qui en lo successiu vulguin inscriure's, deurán concorre a les classes de solfeig i cant, completament gratuïtes, que's donarán els dilluns, dimecres i divendres de cada setmana de 12 a 1.

Poden sol·licitar-se noves inscripcions a la Consergeria de l'«Orfeo Tarragoní», Rambla de San Joan, 13, baixos.»

Tarragona : Imp. Llorens i Cabré : Fortuny, 4

**ANTIGUA CERRALLERIA :- de la :-
Vda. de Baldomer Baró**

Plaza del Rei, 7 i 10

Se construeixen tota classe de panys de seguretat, báscules, romanes, portes ondulades, i tot el ram de cerralleria artística, etc., baix la direcció den

PAURUIZ

: Sastreria : de :

Francesc Gabriel

La casa de mes novetat :: Trajos a mida des de 40 pessetas :: Perfecció i economia

Plaza de la Font, 14
TARRAGONA

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissió general
 de Segurs, segons mana la Llei.
 Director facultatiu: **DR. RABADA**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroteràpia i anàlisis micro químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADA

*Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melge
 de les Cases de Socors de Barcelona*

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissabte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 90, entressol. — TARRAGONA

HIMALAYA

El rei dels
 licors estomacals

FABRICANTS:

Fills de Joan Vilá Granada

MARCA REGISTRADA

Gran Diploma d'Honor en
 l'Exposició
 de Buenos Aires.

Demanèulo en els cafès i pasteleries

Indicat per a casaments,
 batetjos i banquets

Sastreria

Novitat

= DE =

Lluís Montserrat

PORTALET, 1

PLASSA DE LA FONT, 51

TARRAGONA

Casa Lliteras

Recomana al públic
 sos acreditats Cafés
 Torrefacció diària

Gran assortit de articles
 del ram de ultramarins.

Garantia absoluta amb la
 qualitat dels seus gèneros.

Servei a domicili

MAJOR, 3

TARRAGONA

STOCK

Michelin i Dunlop

Accessoris i peces soltes per a
 Bicycles,

Motocicletes

i Automovils

Ois lubricants, betzines i bujies.
 Vulcanització i venda de Neumàtics
 i càmares per a tota classe de
 Autos

Despatx i Exposició: MASDEU i C.^a

Unió, 32 :: Teléfon 259

TARRAGONA

COLMADO CENTRAL

FREDERIC MIRET

Fruites fresques, embutits, flam-
 bres, conserves, vins, xampanyes
 : i tota classe de comestibles ::

UNIO, 28 — TELEFON 245

TARRAGONA

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany: Escribanfes : Plu-
 mes Stilogràfiques : Pesa-carres : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja pa-
 pers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes

PREUS SUMAMENT BARATOS

MENJADORS DEL JARDÍ

FRANCISCO LÓPEZ

AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16

TARRAGONA

Se serveixen cuberts des de 1'50 pessetes en
 endavant i a la carta.

Hospedatges per temporada a preus con-
 vencionals.

: Habitacions amb llum elèctrica :

Hotel Internacional

Recentment inaugurat

Confort modern

COMTE DE RIUS, 17

I AUGUST, 26

TARRAGONA

Petit Versailles Bar de Moda

Refrescos - Cafè - Li ors - Dolços

Explendit servei

: de Restaurant :

Piano elèctric - Obert dia i nit

Rambla San Joan, núm. 49

Teléfon, 242

Tarragona

FRANCISCO COCA

Lo millor en comestibles

RAMBLA CASTELAR, 24

Corbates

i articles pera home

Gilabert Germans

PREUS BARATOS

Bere Lloret

Corredor Reial de Comerç

Apodaca, 9

Sabateria

"La Mariposa"

= DE =

Juan Domenech

Calçats econòmics,
 a mida i de luxu.

PREUS FIXOS

Grans existències
 de totes mides i
 classes.

Carrer Major, 2

Tarragona

Fàbrica de Braguers

Aparatos Ortopèdics

(TRENCATS)

EL BRAGUER-ARTICULAR-REGU-
 LADOR sistema MONTSERRAT és
 el mes pràctic i modern per a la re-
 tensió i curació de les hernies per
 cròniques i rebel·des que siguin.
 Grans existències de BRAGUERETS
 DE GOMA per a la radical curació
 de les hernies de la infància i tot lo
 concernent a Cirurgia i Ortopèdia.

ESPECIALITAT

EN LA CONSTRUCCIÓ
 DE FAIXES VENTRALS

CASA MONTSERRAT

UNIÓN, 34 — TARRAGONA

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raïms sense alcohol

The Grape Juice Co. L^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més
 higiènic

Un excelent refresc

El millor aliment en les
 malalties i convalen-
 cencia

Se ven per tot arreu

FERRETERIA MALLOL

Bateria de cuina :: Eines de totes classes :: Articles per
 a magatzems de vins i olis.

Objectes per a regals — — Articles per a Sports

Sant Agustí, 9 i 11. — Tarragona